

NORLA, Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet, er et informasjonskontor for norsk litteratur. Antall titler som oversettes til fremmede språk, har økt de siste årene. Årlig oversettes nå mer enn 450 titler fra norsk til andre språk, av disse fikk 157 titler oversetterstøtte fra NORLA i 2004.

Det er allment anerkjent at etterspørselen etter norsk litteratur ute i verden har sammenheng med høyt kvalitetsnivå. Titlene som oversettes fra norsk til fremmede språk, representerer et bredt utvalg norsk skjønn- og faglitteratur. Vi slutter oss til Konkurransetilsynets vurdering som sier at boka har en sterk stilling i Norge (s.8).

For NORLA er det avgjørende å ha en bred og mangfoldig kvalitetslitteratur å tilby utenlandske forlag. En svært viktig forutsetning for å holde det nivået vi har i dag, er å gi forfatterne så gode betingelser som mulig. Vi er derfor svært negative til at det i høringsnotatets pkt 10 foreslås en endring i forfatterens normalavtaler.

Forfatterens og oversetterens kollektive standardavtaler, inngått mellom skribentorganisasjonene og forleggerforeningene, er i alle år jevnlig gitt dispensasjon fra den til enhver tid gjeldende konkurranselovgivning. Normalkontrakten for faglitteratur har Konkurransetilsynet tatt til etterretning.

Fra Konkurransetilsynets side har begrunnelsen for dispensasjon vært effektiviseringsgevinster i form av færre forhandlinger, et standardisert kalkulasjonsverktøy, reduserte etableringshindringer og hinder for at forlagene kan utøve kjøpermakt. Standardkontraktene medfører store ressursbesparelser for partene og bidrar til at alle forfattere sikres balanserte avtaler med sine ofte sterkere forhandlingsmotparter. Det sentrale punktet i normalavtalene er bestemmelsen om faste royaltysatser, det er da også her den store effektiviseringsgevinsten ligger; vi unngår vanskelige forhandlinger mellom den enkelte forfatter og den enkelte forlagsredaktør.

Konkurransetilsynet foreslår at alle royaltysatser skal være veiledende, og at disse faktisk fravikes. Markedet skal altså fritt bestemme prisen på det enkelte manuskript. Vi frykter at dette vil få uheldige (og utilsiktede) konsekvenser.

For det første vil den effektiviseringsgevinsten som Konkurransetilsynet ønsker, bli borte. Unødige ressurser, energi og byråkrati vil gå med til forhandlinger mellom forfatter og redaktør. Nåværende standardkontrakter gjør bruk av innenlandske agenter overflødig. Slippes royaltysatsene løs, ser vi det som svært sannsynlig at vi også i Norge får et nytt (og fordyrende?) mellomledd i transaksjonen mellom skribent og forlag.

For det andre vil fravikelige satser kunne skape klare forskjeller mellom forfatterne. Bestselgerforfatterne vil kunne få mer per solgte eksemplar enn andre, men det som virkelig uroer oss, er muligheten for at mange forfattere vil få dårligere vilkår enn i dag, og at vi dermed vil få færre forfattere som skriver for et smalere publikum. Færre forfattere vil våge seg inn i forfatteryrket, og utgivelsesbildet i Norge vil endres. Mange av de kvalitetsforfatterne som oversettes til fremmede språk i dag, har et begrenset marked i Norge, men finner store og kompetente lesergrupper når de oversettes til andre språk.

Standardavtalene har betydd likhet mellom forfattere og likhet mellom forlag. Avtalene gir forutsigbarhet for begge parter, er trygghetsskapende, ressursbesparende, effektiviserende og de hindrer konflikter. Dette er til beste for norsk litteratur.

For Styret og administrasjonen i NORLA

Thorvald Steen
Styreleder

Kristin Brudevoll
Direktør